

KATOLIKUS KÁNTORLAPOK

— Szerkeszti: Balogh Piusz O. Praem. —

Néhány reflexió a virrasztásról

Az édesanya virraszt beteg gyermeke ágyánál, éberon figyelő légzését, szempillája rezdüléseit. — A gátőr éjjel-nappal virraszt a folyónál árvízveszély idején. — Virraszt az ügyeletes orvos, a tűzoltó és a rendőr. — Régebben éjjeli őr virrasztott a falu békéje felett, és óránkénti énekével jelezte az éjszaka múlását.

Aki virraszt, az éber van, éber ... Aki virraszt, az figyel, vigyáz másokra, őrzi embertársait, éberon aggódik a világ gondjain, — míg mások alszanak ...

A három évezredes szent költemény, az Énekek Éneke menyasszonya boldogan virrasztva várja kedvesét, aztán a vőlegény boldogan virrasztva örködik szerelme álmán. Ha ez az allegória egy ősrégi zsidó magyarázat szerint is az Isten és az ő népe közti kapcsolatról szól, akkor bátran kiterjeszthetjük a képet: a Teremtő is virraszt a teremtet világ felett, gondját viseli ...

Végtelen horizont, mégis térjünk vissza a kérdésre, hogy mi a virrasztás?

Legáltalánosabb értelemben a *nem alvás* — az éberlét. A tudatosan vállalt virrasztás *éber figyelem* valamire, míg a környezetünk alszik. A virrasztás *örködés*, a virrasztók a világ, az emberiség éjjeli őrői. A virrasztás *áldozat*, lemondás az alvásról, a fáradság tudatos vállalása. Áldozat, lemondás egy célért, ami fontosabb, mint a saját nyugovásom.

Több székely faluban napjainkban is a szomszédság és rokonság szent kötelessége a halottvirrasztás. Elhunyt szerettükért „szolgálatot” végeznek, amikor a ravatal mellett órák hosszat énekelnek-imádkoznak, vagy az énekek között látszólag mindennapos dolgokról beszélgetnek, de valójában az élet és halál nagy titkait boncolgatják.

Egy éjen át virraszt alkalmanként a búcsújáró Máriabesnyőn, Csatkán meg a többi kegyhelyen, hogy egy esztendőre számot vessen életével, erőt és vigaszt találjon mindennapjaihoz. Sok-sok évszázados vallási népszokásnak lényeges része a virrasztás.

Az Egyház két évezrede vállalt szolgálatként követi a virrasztásban az Olajfák hegyén vérrel Verítékezőt, a Genezáreti-tó feletti dombokon az Atyához éjken át Imádkozót. Húsvét éjjelén, a Vigilián, azaz virrasztáson az egész hívó nép együtt készül a feltámadás örömére.

A szemlélődő szerzetesrendek szerte a világon órákra megszakítják az éjszakai nyugalmat, hogy zsoldárt énekeljenek és a Szentírást olvassák. Virraszt-

tanak, őröködnék a világ felett, imádkoznak az emberiség nevében. Elvonulnak a zajos világból, hogy a világért éljenek, mert „a világ útőerén tartják a kezüket”. A magunkfajta örömet lel, és békére talál, ha egy-két hétig velük virraszt, de huzamosan nem képes követni őket, mert az ő virrasztásuk: az magatartás, az egy sajátos életforma. Ők *szüntelenül* virrasztanak.

Mert más a virrasztás, és más a virrasztó magatartás. Mi csak időnként virrasztunk. A virrasztó magatartás, a szüntelen vigyázat és figyelem nem hagyható abba. Fölfüggesztheti-e az édesanya a súlyos beteg ápolását, gyermeke gondozását, táplálását egy-két hét szabadságra? A virrasztó magatartás, a „*vigilantia*” az ember evangéliumi kötelessége, sőt általános emberi magatartás. Az emberiségért, az országért, honfitársaiért felelős államférfi alpmagatartása, aki nemcsak a hivatalában, de élete minden percében hazafi. A költő, a tanító és a művész magatartása, aki álmában is a rábízottakért él, élete minden percében virraszt, mert ő „virrasztó”!

Őrizzük meg hát a *vigilantiát*, a virrasztó magatartást: az éberség lelkületét!

Ullmann Péter O. *Praem. kormányzó perjel*

(Elhangzott 2005. január 7-én éjjel Gödöllőn, a Szent István Egyetem aulájában)

„Üdvössége lett e háznak ...”

(A házszentelés hagyományai)

Mind a keleti, mind a nyugati liturgiákban a templomszentelés a legbonyolultabb szertartás, külsőségeiben is gazdag jelképekkel. Ennek során fölhangzik a jerikói Zakeus története (Lk 19,1–10). A megtérő vámos házában mondta Jézus: „Ma üdvössége lett ennek a háznak.” A házigazda bűnbánata és Jézus jelenléte, az isteni kegyelem és az emberi jó szándék együttesen szentelte meg azt a hajlékot. Más helyen, az apostolok szétküldésekor ez talán még egyértelműbben fogalmazódik meg: „Mikor pedig a házba léptek, köszöntsétek: Békesség e háznak! Ha valóban érdemes rá az a ház, szálljon rá a békességetek, de ha nem, békességetek szálljon vissza rátok!” (Mt 10,12–13).

Népi gyökerű vallásos hagyomány karácsony és vízkereszt környékén a házszentelés szertartása. Joggal fölmerül a kérdés, hogy ez miért éppen a karácsonyhoz, a megtestesülés ünnepköréhez kötődik? A szűkebb közösség, a család fizikai és lelki összetartozásának nemcsak a jelképe, de sokszor effektív meghatározója is az otthon, a „családi fészek”, a szülői ház. A napi hírekben hallható, olvasható hajléktalanság, kilakoltatás nem egyszer komoly családi tragédiák okozója, s mindnyájunkat rádöbbsent a fejünk fölött lévő „födél” megbecsülésére. A Gyermekeket már váró Szent Családnak Betlehembe érkezve tapasztalnia kellett, hogy „... nem kaptak helyet a szálláson” (Lk 2,7), azaz szükségsszállást kellett keresniük egy közeli barlang-istállóban. Ezt a szükségsszállást szentelte meg az Istengyermek születése és a Szent Család szeretete,